

Asia: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsiksi

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

Kemianteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta uudeksi alueidenkäyttölainsiksi.

Suomessa käytetään tätä nykyä hieman yli 80 TWh sähköä vuodessa, josta kemianteollisuuden osuus on lähes 7 TWh. Kemianteollisuuden ilmastotiekartan perusteella sähkön tarve olisi yli nelinkertaistumassa 31 TWh tasolle tulevaisuudessa.

Kemianteollisuus ry:n transformaation ja luontopositiivisen, hiilineutraalin kemian 2045-vision saavuttamisen tärkeä edellytys on siirtymää edistävä toimintaympäristö ja sitä tukevat poliittiset toimet. Siirtymä tarkoittaa tässä suhteessa mm. sähköistymistä, vetytaloutta ja uusia raaka-ainelähteitä, jotka vaativat energiaa ja erityisesti puhdasta, toimitusvakaata ja hinnaltaan kilpailukykyistä sähköä. Teollisuuden kilpailukyky ja investoinnit siirtymään kohti hiilineutraaliutta on turvattava. Tätä taustaa vasten Kemianteollisuus ry toteaa hallituksen esityksestä seuraavaa:

Tuulivoiman etäisyyssääntely ei saa vaarantaa investointeja puhtaaseen siirtymään

Hallituksen esityksen tavoitteeksi mainitaan alueidenkäyttöä koskevien säännösten uudistaminen Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi. Esityksen tavoitteena on myös, että alueidenkäyttöä koskevia säännöksiä uudistettaessa otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun tulevaisuuden haasteista, muuttuvasta toimintaympäristöstä sekä aluehallinnon rakenteiden muutoksista aiheutuvat kehittämistarpeet. Kemianteollisuus on kuitenkin huolissaan siitä, että hallituksen esitys nykymuodossaan päin vastoin hidastaisi merkittävästi uusiutuvan energian

rakentamista ja leikkaisi tulevan talouskasvun ja puhtaan sähkön varaan investoivien teollisuushankkeiden mahdollisuuksia. Suomen teollisuus ja tavoitellut kasvua tuottavat investoinnit ovat riippuvaisia uudesta puhtaasta ja edullisesta sähkön tuotannosta. Fingridin arvion mukaan Suomen sähkön tuotanto ja kulutus voivat olla vuonna 2035 jopa kaksinkertaiset nykytilaan verrattuna, ja että yhteiskunnan sähköistymisen ohella sähköintensiivisten teollisuustuotteiden vienti Suomesta on merkittävä sähkön kulutuksen kasvuajuri.

Myös kiristynvä päästöoikeussäntely vaikuttaa teollisuuden toimintaan ja lisää puhtaan sähkön tarvetta merkittävästi. Tämä ei vaikuta ainoastaan uusiin investointeihin vaan myös jo olemassa olevan teollisuuden toiminnan edellytyksiin. Hallituksen esityksen etäisyysvaatimus voisi johtaa myös olemassa olevan sähköntuotantokapasiteetin poistumiseen käytöstä, koska kun voimaloiden ympäristöön rakennetaan uusia asuinrakennuksia, etäisyysvaatimusten täyttäminen uudelleen vanhojen voimaloiden tullessa käyttöikänsä päähän ei välttämättä onnistuisi.

Voimaa Tuulesta yhteenliittymältä saadun tiedon mukaan ympäristöministeriön konsulttiyhtiö FCG on arvioinut, että puhtaan teollisuuden vaatima sähkön lisäystarve ei vaarannu, mikäli etäisyydeksi asetetaan 800–1000 metriä. Tämä tarkoittaisi 3 x voimalan korkeutta. Tämä antaisi kunnille edelleen hyvät mahdollisuudet soveltaa kuntatason kaavoituksessa tarvittaessa suurempaa etäisyyttä silloin, kun paikalliset olosuhteet sitä edellyttävät.

Kemianteollisuus katsoo yllä oleviin huomioihin perustuen, että etäisyysääntelykirjausta olisi uudelleentarkasteltava, jotta se ei vaikuta negatiivisesti Suomen kilpailukykyyn. Säätelyn tulisi perustua huolelliseen ja kattavaan vaikutustenarvioon etäisyysääntelyn vaikutuksista energian saatavuuteen, teolliseen investointiympäristöön ja toimintaympäristön kilpailukykyyn.

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

-

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

-

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

-

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

-

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

-

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

Kemianteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta uudeksi alueidenkäyttölainsiksi.

Suomessa käytetään tätä nykyä hieman yli 80 TWh sähköä vuodessa, josta kemianteollisuuden osuus on lähes 7 TWh. Kemianteollisuuden ilmastotiekartan perusteella sähkön tarve olisi yli nelinkertaistumassa 31 TWh tasolle tulevaisuudessa.

Kemianteollisuus ry:n transformaation ja luontopositiivisen, hiilineutraalin kemian 2045-vision saavuttamisen tärkeä edellytys on siirtymää edistävä toimintaympäristö ja sitä tukevat poliittiset toimet. Siirtymä tarkoittaa tässä suhteessa mm. sähköistymistä, vetytaloutta ja uusia raaka-ainelähteitä, jotka vaativat energiaa ja erityisesti puhdasta, toimitusvakaata ja hinnaltaan kilpailukykyistä sähköä. Teollisuuden kilpailukyky ja investoinnit siirtymään kohti hiilineutraaliutta on turvattava. Tätä taustaa vasten Kemianteollisuus ry toteaa hallituksen esityksestä seuraavaa:

Tuulivoiman etäisyyssääntely ei saa vaarantaa investointeja puhtaaseen siirtymään

Hallituksen esityksen tavoitteeksi mainitaan alueidenkäyttöä koskevien säännösten uudistaminen Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi. Esityksen tavoitteena on myös, että alueidenkäyttöä koskevia säännöksiä uudistettaessa otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun tulevaisuuden haasteista, muuttuvasta toimintaympäristöstä sekä aluehallinnon rakenteiden muutoksista aiheutuvat kehittämistarpeet. Kemianteollisuus on kuitenkin huolissaan siitä, että hallituksen esitys nykymuodossaan päin vastoin hidastaisi merkittävästi uusiutuvan energian rakentamista ja leikkaisi tulevan talouskasvun ja puhtaan sähkön varaan investoivien teollisuushankkeiden mahdollisuuksia. Suomen teollisuus ja tavoitellut kasvua tuottavat investoinnit ovat riippuvaisia uudesta puhtaasta ja edullisesta sähkön tuotannosta. Fingridin arvion mukaan Suomen sähkön tuotanto ja kulutus voivat olla vuonna 2035 jopa kaksinkertaiset nykytilaan verrattuna, ja että yhteiskunnan sähköistymisen ohella sähköintensiivisten teollisuustuotteiden vienti Suomesta on merkittävä sähkön kulutuksen kasvuajuri.

Myös kiristytvä päästöoikeussääntely vaikuttaa teollisuuden toimintaan ja lisää puhtaan sähkön tarvetta merkittävästi. Tämä ei vaikuta ainoastaan uusiin investointeihin vaan myös jo olemassa olevan teollisuuden toiminnan edellytyksiin. Hallituksen esityksen etäisyysvaatimus voisi johtaa myös olemassa olevan sähköntuotantokapasiteetin poistumiseen käytöstä, koska kun voimaloiden ympäristöön rakennetaan uusia asuinrakennuksia, etäisyysvaatimusten täyttäminen uudelleen vanhojen voimaloiden tullessa käyttöikänsä päähän ei välttämättä onnistuisi.

Voimaa Tuulesta yhteenliittymältä saadun tiedon mukaan ympäristöministeriön konsulttiyhtiö FCG on arvioinut, että puhtaan teollisuuden vaatima sähkön lisäystarve ei vaarannu, mikäli etäisyydeksi asetetaan 800–1000 metriä. Tämä tarkoittaisi 3 x voimalan korkeutta. Tämä antaisi kunnille edelleen hyvät mahdollisuudet soveltaa kuntatason kaavoituksessa tarvittaessa suurempaa etäisyyttä silloin, kun paikalliset olosuhteet sitä edellyttävät.

Kemianteollisuus katsoo yllä oleviin huomioihin perustuen, että etäisyyssääntelykirjausta olisi uudelleentarkasteltava, jotta se ei vaikuta negatiivisesti Suomen kilpailukykyyn. Sääntelyn tulisi perustua huolelliseen ja kattavaan vaikutustenarvioon etäisyyssääntelyn vaikutuksista energian saatavuuteen, teolliseen investointiympäristöön ja toimintaympäristön kilpailukykyyn.

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

-

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä

-

Koemmentit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

-

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

-

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

-

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

-

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 20 Erinäiset säännökset

-

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

-

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislainsiksi)

-

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

-

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

-

Dahlman Katarina
Kemianteollisuus ry